Változások a hazai és nemzetközi búzakereskedelemben

Dr. Lakatos Zoltán

Hajdú Gabona Zrt., Debrecen

Magyar Gabonafeldolgozók, Takarmánygyártók és Kereskedők Szövetsége, Budapest

A világ búzatermelése viszonylag kiegyenlített. Éves szinten – öt éves átlagban – 650-700 millió tonna körül alakul és minden évben jelentős átmenő készletek vannak, mintegy 180-190 millió tonnás nagyságrendben (*1. ábra*).

A felhasználás a termeléssel szinte azonos mértékben alakul.

A jelentősebb búzatermesztő országok adatait vizsgálva (*1. táblázat*) megállapíthatjuk, hogy a legnagyobb mennyiséget az **EU-28** tagországa termeli, stabilan 140 millió tonna körüli éves mennyiségben. Nem hagyható viszont figyelmen kívül **Kanada** búzatermesztése, amely a minőség tekintetében is élen jár, az évi 30 millió tonnás prémium búza termelésével. Mennyiség vonatkozásában **Kína** áll az EU után a második helyen 120 millió tonnával, a harmadik pedig **India** 90 millió tonnát meghaladó mennyiséggel. Őt követi **Oroszország** 50 millió tonnával. A mi szempontunkból érdekes lehet **Ukrajna** 20 millió tonnája, és esetleg **Kazahsztán** a maga 14 millió tonnájával megzavarhatja a piacokat.

Az EU búzamérlegét áttekintve láthatjuk, hogy a termelés messze meghaladja a felhasználást, tehát az EU-28 jelentős mennyiségben a tagországokon kívüli piacokra termel, éves szinten mintegy 20 millió tonna mennyiségben (*2. ábra*).

Az egyes tagországok termelését elemezve (*2. táblázat*), a két legnagyobb: **Franciaország** és **Németország** kiegyenlített hozamaival közel felét adja az EU 135 millió tonnás termésének. (A legnagyobb területen termesztő országok eredményeivel összehasonlítva.)

Magyarország szerényen a középmezőnyben van, a maga 4,4 millió tonna körüli termelésével. A mezőnyben meghatározó még az **Egyesül Királyság** az éves szinten termelt 15 millió tonnás eredményével. Velünk egy kategóriába sorolható, **Csehország**,

1. ábra

A világ búzamérlege (*1000 tonnában*)

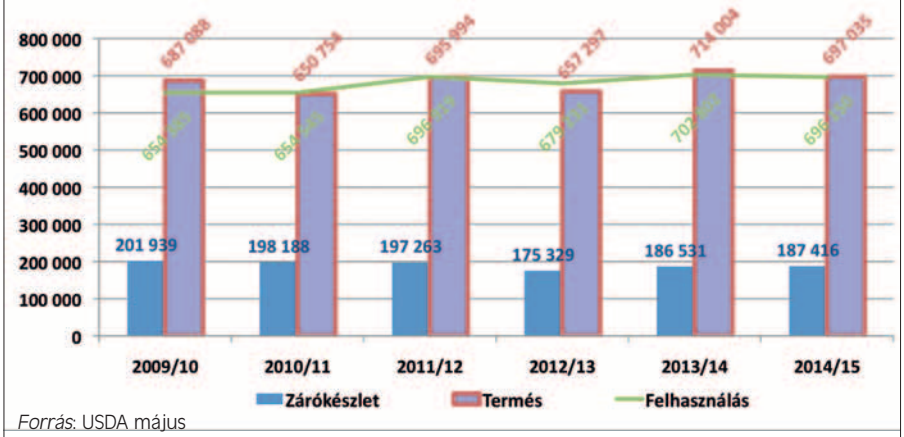

Forrás: USDA május

1. táblázat

A világ búzatermésének alakulása az USDA májusi becslése szerint

(*1000 tonna*)

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Argentína (dec-nov)	12,000	17,200	15,500	9,300	10,500	12,500
Ausztrália (okt-szept)	21,834	27,410	29,905	22,461	27,000	25,500
Brazília (okt-szept)	5,026	5,900	5,800	4,380	5,300	6,000
Kanada (aug-júl)	26,950	23,300	25,288	27,205	37,500	28,500
Kína (júl-jún)	115,120	115,180	117,400	121,023	121,720	123,000
Egyiptom (júl-jún)	8,523	7,200	8,400	8,500	8,650	8,950
EU-28 (júl-jún)	139,720	136,667	138,182	133,846	143,324	144,880
India (ápr-márc)	80,680	80,800	86,870	94,880	93,510	94,000
Irán (ápr-márc)	13,485	13,500	12,400	13,800	14,500	13,000
Kazahsztán (júl-jún)	17,051	9,638	22,732	9,841	13,941	14,500
Pakisztán (máj-ápr)	24,000	23,900	25,000	23,300	24,000	24,500
Oroszország (júl-jún)	61,770	41,508	56,240	37,720	52,091	52,000
Törökország (jún-máj)	18,450	17,000	18,800	15,500	18,000	15,000
Ukrajna (júl-jún)	20,866	16,844	22,324	15,761	22,278	20,000
Üzbegisztán (júl-jún)	6,200	6,500	6,300	6,700	6,800	6,800
Egyéb	55,047	48,145	50,440	51,409	56,929	54,474
USA (jún-máj)	60,366	60,062	54,413	61,671	57,961	53,431
Világ összesen	**687,088**	**650,754**	**695,994**	**657,297**	**714,004**	**697,035**

2. ábra

Az EZ-28 búzamérlege (*1000 tonnában*)

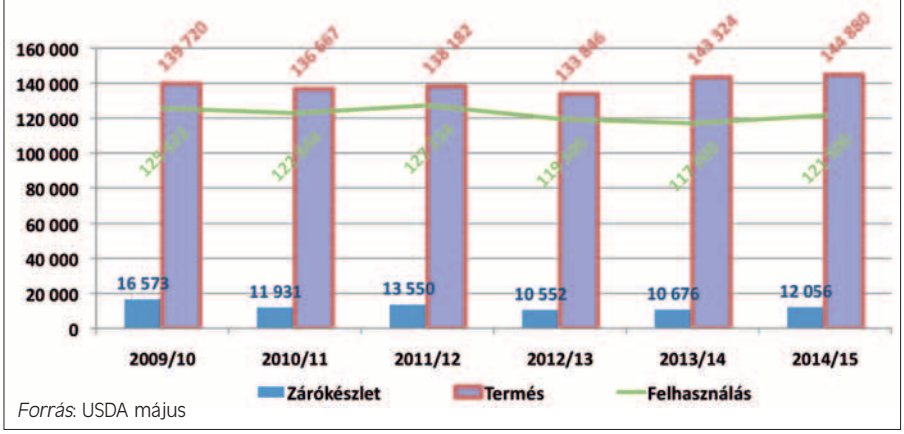

Forrás: USDA május

2. táblázat

Az EU-28 búzatermésének alakulása a jelentősebb termésmennyiséggel rendelkező országokban

	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Ausztria	1.402	1.439	1.705	1.276	1.581	1.513
Belgium	2.025	1.955	1.636	1.857	1.991	1.884
Dánia	5.996	5.055	4.841	4.544	4.141	4.982
Franciaország	36.497	35.680	33.972	35.770	36.748	36.050
Németország	25.173	23.339	22.709	22.362	24.874	23.951
Olaszország	3.213	2.800	2.650	3.300	3.286	3.355
Hollandia	1.440	1.350	1.360	1.343	1.354	1.326
Spanyolország	3.446	4.440	5.956	4.600	6.724	6.113
Svédország	2.284	2.175	2.253	2.312	1.857	2.538
Egyesült Királyság	14.307	14.399	15.252	13.313	11.921	15.288
Csehország	4.371	4.228	4.798	3.578	4.731	4.358
Magyarország	4.321	3.761	4.041	3.927	5.037	4.334
Lengyelország	9.716	9.282	9.266	8.370	9.592	9.701
Szlovákia	1.611	1.185	1.606	1.273	1.725	1.510
Románia	5.742	6.765	7.215	5.150	7.995	6.986
Bulgária	3.639	3.870	4.576	3.959	5.063	4.725
Lettország	1.020	1.013	0.950	1.495	1.332	1.206
Litvánia	2.000	1.946	1.870	2.933	2.785	2.552
EU-28 összesen	**131.631**	**127.653**	**130.240**	**124.550**	**136.327**	**135.931**

3. ábra

A hazai búza vetésterület és termés alakulása (KSH, NÉBiH)

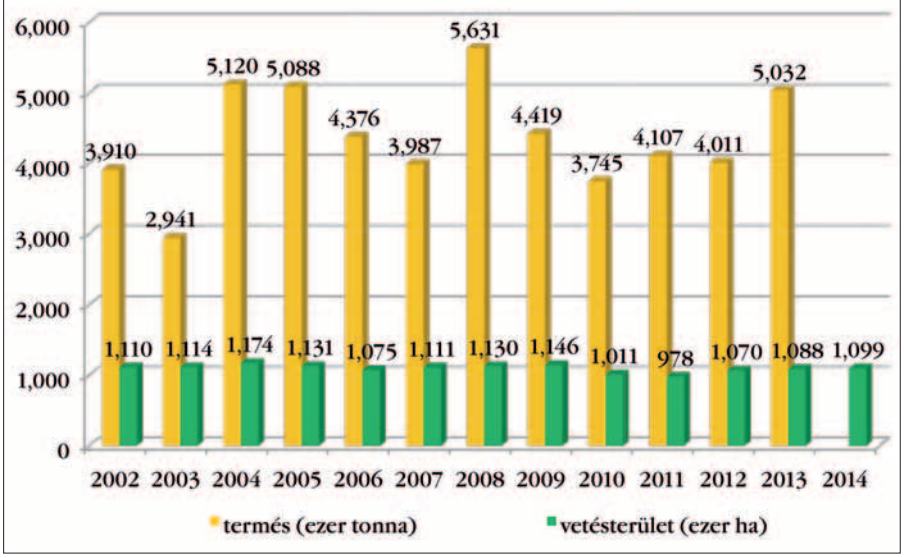

Dánia és **Bulgária**. Lényegesen jobb nálunk **Lengyelország** 9 millió tonnával és kissé jobb **Románia** és **Spanyolország** 6-7 millió tonnás termelésével.

A hazai búzatermesztést elemezve (*3. ábra*) megállapíthatjuk, hogy a vetésterület viszonylagos állandósága mellett a termés – az időjárás anomáliáit követve – nagymértékben ingadozik.

Hazánk jelentős búzaexportot bonyolít le évről évre, bár igen változó mennyiségben. Az elmúlt évi kedvezőtlen szabályozások ellenére – amelyek megnehezítették a szerződéskötéseket – az eddigi legtöbb búzát exportáltunk, közel 2,7 millió tonnát (*4. ábra*).

Érdemes a célországokat is vizsgálat tárgyává tenni (*5. ábra*). Legnagyobb felvevő piacunk **Olaszország**, amelyet **Románia** követ, majd **Ausztria** és **Németország**. Összesen tizenöt országgal álltunk kapcsolatban.

A helyzet áttekintése és ismertetése után lássuk, hogy milyen tényezők befolyásolták 2013-ban a búza felvásárlási árakat:

- Mivel búzatermésünk fele exportra megy, így egyértelmű, hogy az árainkat a világpiac határozta meg.
- Betakarítás kezdetén a határidős ügyletek hiánya, a kereskedők passzivitása.
- A *vis major* **törvény.**
- Alacsony induló árak (41-43 ezer Ft/tonna).
- Rekord búzatermés a világban, mennyiség szempontjából jó termés Magyarországon is.
- Magyarországon vegyes és közepes minőség (esésszám, terülés, alacsony sikér).
- Szeptembertől aktív kereskedők, forintgyengülés, világpiac élénkülése.
- Az első félévet végig a keresleti piac jellemezte.
- Az árak májusra 60 ezer Ft/tonna szintre emelkedtek.
- A TIG árfelhajtó szerepe a **vásárlásnál és az eladásnál is.**
- A takarmányosok szezon elején több magas fehérje-

4. ábra

A búzaexport alakulása (me.:tonna)

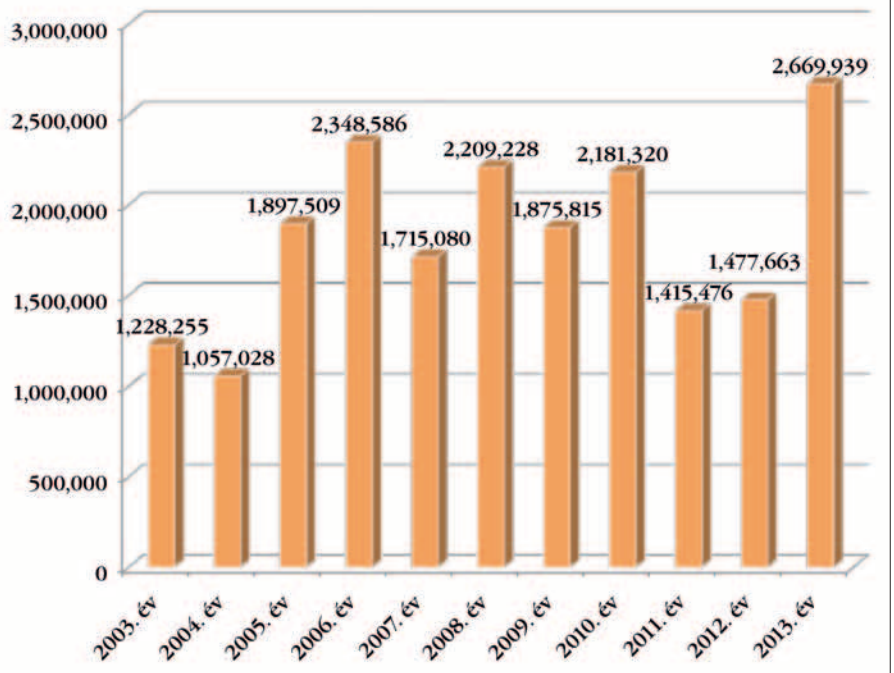

Forrás: KSH

5. ábra

A 2013. évi búzaexport megoszlása célországonként

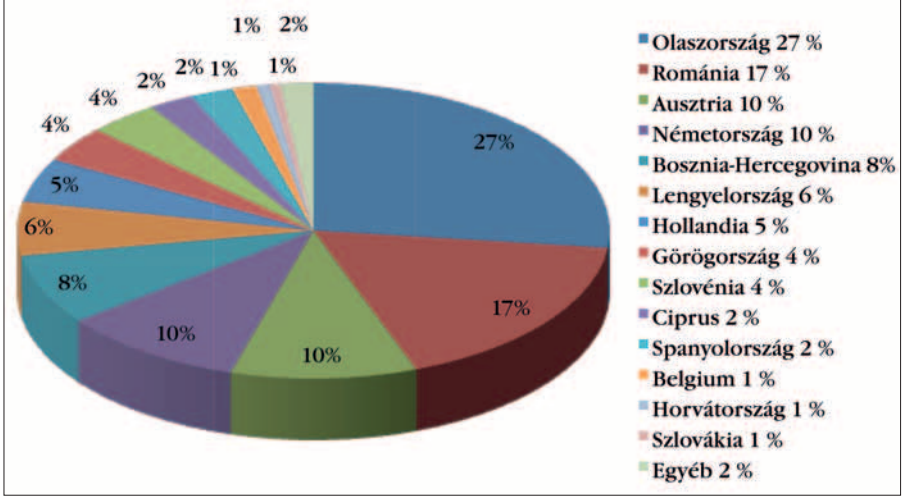

tartalmú búzát vásároltak, mely erősítette a keresletet és az árak növekedését.

- A malmok jelentős része még nem mert/tudott nagy készletet vásárolni, így a kereskedők magasabb árak elfogadásáról tudták „meggyőzni" a malmos szakmát; a készletek a kereskedőknél voltak.
- Az alacsony kamatok eredményeképpen ebben az évben ez változni fog.

Megjegyzés: a liszt árak nem tudták követni a búza árak növekedését, a sütőipar jelenleg inkább a malmokat próbálja „víz alá nyomni", mint a saját vevőinél áremelésért harcolni.

Következmény: további malmi koncentráció, törekvés az alacsony induló búzaár elérésére.

Végezetül: Milyen felvásárlási árak várhatók az idén?

Az összes körülményt mérlegelve, a mostani – május 29-ei tanácskozás napján – **46-48.000 Ft/tonna** felvásárlási árral számolhatnak a termelők, amelyet még számos körülmény befolyásolhat. Ez az ár a várható **4,3-4,4 millió tonna búzatermés** esetén realizálható.

A jelenlegi gabonaállományokat tekintve joggal bízhatunk abban, hogy a prognózisunk valóra válik.

■

BASF The Chemical Company

Sajtóközlemények

Új ügyvezető a BASF Hungária Kft.-nél

Dr. Thomas Narbeshuber tölti be június 1-jétől a ***BASF Hungária Kft.*** ügyvezetői pozícióját. A hazai leányvállalat mellett a BASF hat országból álló délkelet-európai platformjának irányítását is ellátja. A vegyészmérnök végzettségű szakember posztdoktori tanulmányait követően, 19 évvel ezelőtt, a BASF kutatási részlegén kezdte pályafutását, ezután számos vezetői pozíciót töltött be többek között az értékesítés, a kontrolling és a stratégiai tervezés területén. 2010-től a BASF kínai vegyesvállalatának intermedierek és oxo-alkoholok divíziójának vezetője volt. Az új ügyvezető fő feladatának tekinti, hogy a BASF fejlesztéseinek és alkalmazásainak segítségével támogassa a cég hazai és délkelet-európai vevőinek növekedését. Elődje, Dr. Herbert Fisch, a jövőben a BASF hollandiai leányvállalatának, a BASF Nederland B.V.-nek ügyvezetőjeként folytatja pályafutását.

BETAKARÍTÁS UTÁN
Pontos átvétel?

Nem aggódom emiatt, hiszen a Cargill hídmérlegek független tanúsító szervek által bemért eszközök, így a korrekt átvétel és elszámolás garantált. Partnereink minden szem gabonáért megkapják a pénzüket.

Poszt József
Cargill telepvezető, Mohács

...ezt ígérjük.

VETŐMAGOK MŰTRÁGYÁK NÖVÉNYVÉDELEM **TERMÉNYFELVÁSÁRLÁS** LOGISZTIKA **TÁROLÁS**

További részletekért keresse a területén illetékes Cargill képviselőt.

www.cargill.hu

Cargill®